

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/222/2022
Identifikačné číslo spisu: 1112205443
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1112205443.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mesta Senec, Senec, Námestie 1. Mája 2, IČO: 00 305 065, zastúpeného advokátskou kanceláriou ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA - JUDr. Eva Roskošová, s.r.o., Bratislava, Vietnamská 41, IČO: 50 995 456, proti žalovanej U. F. D., narodenej XX. A. XXXX, I., I. X, zastúpenej advokátom Mgr. Miroslavom Golianom, Bratislava, Budatínska 16, o zaplatenie 2 628,39 eura s príslušenstvom, vedenom na bývalom Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 9C/97/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2018 sp. zn. 14Co/686/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 28. januára 2014, č. k. 9C/97/2012-98 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom nepremlčaného nájomného a penále za užívanie pozemku za obdobie od 02.07.2009 do 29.02.2012 sumu 2.628,39 eur a náhradu trov konania 157,50 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia 898,60 eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok).

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. marca 2018 sp. zn. 14Co/686/2014 rozsudok okresného súdu potvrdil (prvý výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie (druhý výrok).

3.1. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že súdmi oboch inštancií bol skutkový stav veci zistený nedostatočne, ako aj z dôvodu podania žaloby neoprávnenou osobou, či rozhodovaním vo veci samej sudcom v senáte, ktorý by mohol mať na rozhodnutí veci záujem.

3.2. Predmetné dovolanie bolo doplnené právnym zástupcom žalovanej, a to dňa 3. októbra 2018,

pričom v zmysle argumentácie uvedenej v dovolaní navrhol žalobu zamietnuť, prípadne rozhodnutia súdov zrušiť a vec vrátiť na nové konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

6. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa (navyše) vyžaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

7. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP.

8. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná napadla dovolaním rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2018 sp. zn. 14Co/686/2014. Toto rozhodnutie, ktoré podľa doručenky prevzala 25. mája 2018, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP). Dovolanie žalovanej z 25. júla 2018 bolo podané súdu prvej inštancie 26. júla 2018 a spísané zrejme samotnou žalovanou, nakoľko z obsahu spisu vyplýva absencia podpisu na dovolaní.

11.1. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie výzvou zo 6. septembra 2018, zaslal dovolateľke výzvu na predloženie riadnej plnej moci na jej zastupovanie v dovolacom konaní v lehote 10 dní a zároveň ju poučil, že ak v stanovenej lehote požadované plnomocnenstvo nepredloží, dovolací súd jej dovolanie odmietne. Podaním zo dňa 1. októbra 2018 bolo doručené doplnenie dovolania spolu s dohodou o poskytnutí právnych služieb, právnej pomoci a právneho poradenstva uzatvorenou medzi žalovanou a Mgr. Miroslavom Golianom.

12. Najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti podania dovolania vychádzal z ustanovenia § 427 ods. 1

CSP, podľa ktorého sa dovolanie podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

13. Podľa § 121 ods. 3 až 5 CSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

14. Podľa § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

15. Podľa § 110 ods. 1 prvá veta CSP, ak má strana zástupcu so splnomocnením na celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi.

16. Podľa § 122 CSP súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon. Pokiaľ zákonodarca vyžaduje na podanie dovolania povinné právne zastúpenie a zabezpečuje pre prípad nemajetnosti potenciálneho dovolateľa mechanizmus bezplatnej právnej pomoci, nemôže ísť proces jej zabezpečovania a následného zlyhania na ťarchu žiadateľa o túto právnu pomoc. Uvedené platí o to viac, ak zlyhanie právnej pomoci znamená pre žiadateľa obmedzenie, resp. znemožnenie práva na prístup k súdu.

17. Ustanovovanie advokáta prostredníctvom centra, ktoré zlyháva z dôvodov nezávislých od vôle žiadateľa, sa môže stať dôvodom, pre ktorý možno zmeškanie lehoty odpustiť (tam, kde zákon odpustenie lehoty pripúšťa). Niet žiadneho dôvodu, prečo by mal byť štandard ochrany práva na bezplatnú právnu pomoc v civilnom sporovom konaní nižší než v správnom súdnom konaní (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 347/2020 z 13. októbra 2020).

18. Vzhľadom k tomu, že dovolateľka v dovolacom konaní v čase podania dovolania nebola zastúpená advokátom, resp. osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, hoci bola na odstránenie tohto procesného nedostatku vyzvaná, a nie sú splnené ani podmienky ustanovenia § 429 ods. 2 CSP, pričom napriek podanému doplnenému dovolaniu právny zástupca nepožiadaval o odpustenie zmeškania lehoty z ospravedlniteľného dôvodu v zmysle ustanovenia § 122 CSP, najvyšší súd dovolanie dovolateľky odmietol podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania spočívajúcej v nedostatku právneho zastúpenia bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

19. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

20. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade nie je splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP a z toho dôvodu nemožno rozhodovať ako o procesných návrhoch dovolateľa obsiahnutých v dovolaní, tak aj uskutočniť

meritórny dovolací prieskum, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

21. Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

22. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.